

Závěr

- Ze srovnání údajů za všechna sčítání, která od vzniku samostatné republiky zjišťovala vztah k náboženství, vyplývá, že vazba obyvatel a náboženské víry se dlouhodobě zeslabovala. Zejména pak v případě etablovaných církví na našem území, tedy především Církve římskokatolické, ale i obou dalších nejpočetnějších církví - Českobratrské církve evangelické a Církve československé husitské. Uvedené církve ztratily např. za období dvaceti let mezi lety 1991 - 2011 tři čtvrtiny osob, které se k příslušné církvi přihlásily. V případě největší církve - římskokatolické to bylo absolutně téměř tři miliony osob (2 937 tisíc). Tento pokles byl ale ovlivněn i dobrovolností otázky v letech 2001 a 2011 (a prakticky i v roce 1991), díky které pravděpodobně i část věřících svou víru neuvědla.
- V období mezi sčítáními 2001 a 2011 bylo nově registrováno 11 církví a náboženských společností.
- Dobrovolnost odpovědi vyústila v roce 2011 v mimořádně vysoký počet neuvedených odpovědí (téměř 4,7 mil. osob). Tento počet představoval téměř polovinu všech obyvatel (44,7 %) a ovlivnil radikální snížení absolutních údajů jak u věřících a konkrétních církví, tak u osob bez víry.
- Desetiletí 2001 - 2011 potvrdilo pokračující trend nejen odklonu od etablovaných tradičních církví, ale i zvýšeného zájmu o malé církve a společnosti, nebo pouze deklaraci víry jako takové. Zjištění víry bez vazby na konkrétní církev bylo provedeno poprvé v celé historii sčítání. Této možnosti využilo téměř tři čtvrtě milionu osob.
- Ve většině církví převažovaly ženy, a to prakticky ve všech věkových kategoriích. Se zvyšujícím se věkem tento rozdíl vzrůstal. U některých církví se poměr žen a mužů blížil téměř relaci 70:30. Určitou výjimku představovala z významnějších církví pouze Pravoslavná církev a to hlavně díky cizincům zejména z Ukrajiny a Ruska, mezi kterými bylo zastoupení mužů vyšší.
- Stejně jako v předchozích sčítáních platilo, že skupina věřících osob i jednotlivé církve (zejména tradiční) měly méně příznivou věkovou strukturu, ve které převažovaly osoby v poproduktivním věku. Věková struktura byla určující i pro další charakteristiky věřících - rodinný stav a ekonomickou aktivitu.
- K podstatné změně proti předcházejícím sčítáním došlo ve vztahu mezi náboženskou vírou a vzděláním. I když se na tom podílel také úbytek osob hlásících se k církvi, je skutečností, že se obdobně jako v celé společnosti zvýšila vzdělanost věřících a vyrovnala se v podstatě s většinovou populací. U některých věkových kategorií byl dokonce podíl vysokoškolského vzdělání u věřících vyšší, než v celé populaci.
- Osoby hlásící se k národnostním menšinám mají již tradičně vyšší procento věřících než osoby české národnosti. Moravská národnost, ke které se při sčítání 2011 přihlásilo více než půl milionu osob, měla proti české národnosti podstatně vyšší zastoupení věřících. V případě Církve římskokatolické, která převažuje především na Moravě, byl tento rozdíl ještě významnější.
- S podstatným úbytkem počtu osob, které deklarovaly příslušnost k víře v období 2001 - 2011 se zmiřňoval rozdíl v religiozitě mezi venkovským a městským osídlením, přestože nadále diference mezi malými obcemi a městy a velkoměsty přetrvávaly.

- Nejpočetnější církví zůstala Církev římskokatolická. Její zázemí bylo tradičně na Moravě, zejména ve Zlínském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji, které soustřeďovaly téměř polovinu všech věřících římských katolíků.
- Územní diference religiozity mezi západní a východní částí republiky se v posledních desetiletích zvýšila. Nejnižší počet věřících jak absolutně tak relativně byl zaznamenán na západě republiky a směrem na východ se tyto ukazatele kvantitativně i kvalitativně zlepšovaly. Nejméně osob se hlásilo k náboženské víře v Ústeckém, Karlovarském a Libereckém kraji. Naopak nejvíce osob tradičně ve Zlínském a Jihomoravském kraji s dominujícími okresy Uherské Hradiště a Hodonín, a to i při celkovém snížení počtů osob hlásících se k víře.
- Počet osob bez víry se snížil proti roku 2001 o dvě pětiny. Tento pokles (stejně jako u věřících) byl ale ovlivněn do značné míry počtem neuvedených odpovědí.